

EL TEATRE CATALÀ

ANY I

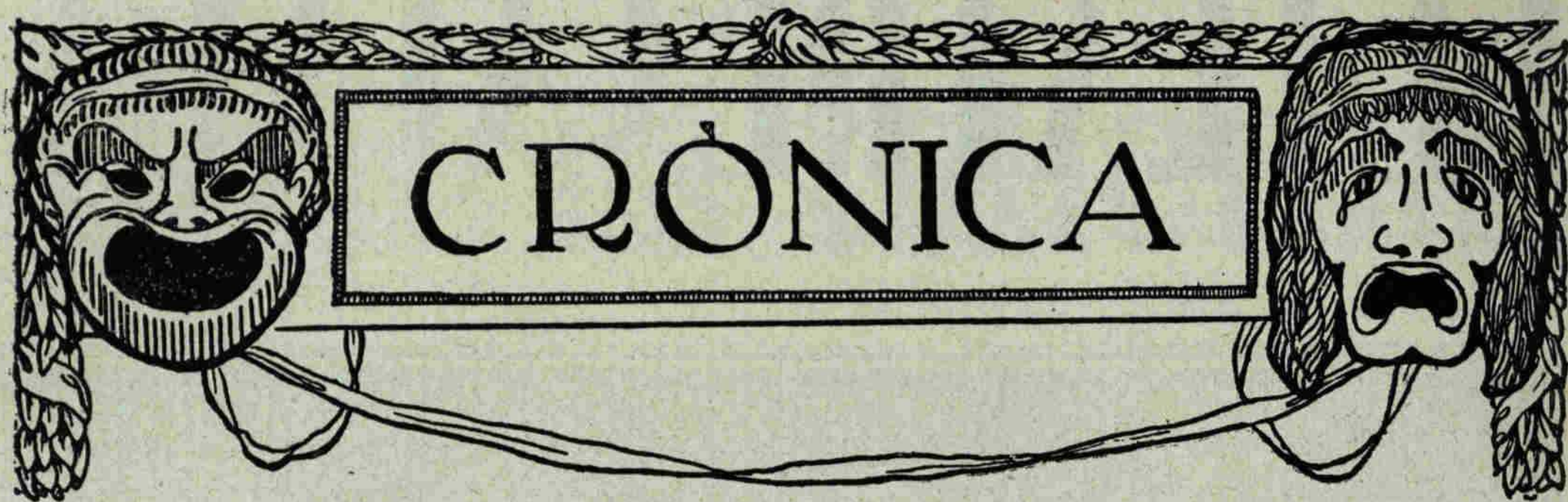
BARCELONA : 3 AGOST 1912

NÚM. 23

MERCÉ DAROQUI, aplaudida primera actriu catalana

Fot. Amadeo

ENS repugna parlar massa de nosaltres mateixos, però es precis que ho fem de tant en tant, a fi d'orientar els nostres amics.

Aquestos dies, que havem tingut ocasió de visitar diverses poblacions catalanes, no ha deixat de sorprendre-ns un fenomen que ha cridat fortament la nostra atenció.

Infinitat de persones s'han acostat a nosaltres felicitant-nos per la nostra publicació, però manifestant-nos seguidament que temien que no poguessim seguir, que la forma de ser presentada la Revista havia de reportar-nos perdues considerables, i que, a la fi de molts sacrificis, hauríem de desaparèixer.

Aquesta unanimitat de parers i aquesta persistència en creure que, a la curta o a la llarga, haviem de plegar, feu néixer en nosaltres una sospita, seguida després d'una convicció, fonamentada amb proves. Es una insidia llençada a volar pera fer creure que la nostra empresa es una follia insostenible i evitar que molts aimants de la nostra literatura s'hi afectin i se suscriuin al nostre periòdic, creient-lo una publicació durable.

La maniobra es baixa i miserable, però digna tota ella de qui l'executa. Pera satisfacció dels nostres amics i pera coneixement dels qui senten simpatia pera EL TEATRE CATALÀ diem des d'aquestes planes, amb tota solemnitat, que *aquesta Revista té la vida assegurada per llargs anys, i que lo que hem fet fins ara no es més que un esboç, el primer pas de lo que'ns proposem realitzar d'ara en endavant.*

Els que redactem EL TEATRE CATALÀ som joves, per sort, però estem bregats en

lluïtes periodístiques, i sabem per experiència fins ont podia arribar el nostre esforç.

Al publicar el primer número ignoravem de quina manera's pendria el públic la nostra Revista, encara que, passés lo que passés, estavem decidits a continuar-la, ben segurs que empeníem una bona obra i que dotavem el Teatre Català i Catalunya d'una Revista que venia a omplir una veritable necessitat.

Els contra-temps oposats al nostre desinterès i a l'amor que sentim per l'art dramàtic de Catalunya han sigut molts, però pertanyents tots ells a petites miseries de mercader despitat.

S'ha arribat fins a invocar l'amistat pera privar que molts escriptors ens enviessin articles i que algun artista's deixés retratar, ara darrerament, pera evitar que la nostra Revista tingués un èxit periodístic, no s'ha reparat amb escrúpols i s'ha acudit a la delació, al baix ofici d'espieta miserable, sense reparar que al voler inferir dany a nossaltes se feria de retop a l'honorable institució del Sindicat d'Autors.

E pur si muove... Ens cap l'immensa, la gran satisfacció de dir públicament que EL TEATRE CATALÀ edita i ven el *doble* de números que quan començà, que la nostra tirada normal *triplica* la de les demés publicacions similars, que entrem en poblacions catalanes aont mai havia anat cap periòdic teatral; que en moltes poblacions, com Terrassa, Mataró, Sabadell, Arenys de Mar, San Feliu de Guíxols... EL TEATRE CATALÀ es la Revista catalana que compta amb més afavoridors.

L'orgull que sentim, la joia que enar-

deix els nostres entusiasmes es l'haver aconseguit que no solament els afectats a les coses de teatre afavorissin la nostra publicació, sinó que l'adquirissin gent que mai havia comprat cap periòdic que tractés de teatre català, i que prestigis literaris de Madrid i de l'extranger acudissin a la nostra Revista pera saber d'art dramàtic català, i que hagi sigut solicitada la nostra cooperació per periòdics de París, Marsella i Milà.

Tot això ens entusiasma i ens anima, perquè tot plegat condueix a que'l nostre Teatre Nacional sigui conegut, estimat i admirat per propis i per extranys, amb lo qual aconseguim el nostre objecte i ens donem per satisfets.

Obtinguda la confiança de qui l'havien de merèixer, el nostre deure es continuar coratjosos el nostre camí, millorant cada dia, fent que lo d'avui sigui millor que lo

d'ahir i treballant pera que lo de demà sigui més perfecte. Entregats del tot al teatre de la patria i obertes de bat a bat les portes pera que hi entrin aires d'altres terres, rebuts amb amable cortesia i ansies de majors coneixements.

Ja ho saben, doncs, els amics: la Revista EL TEATRE CATALÀ té vida llarga i pròspera, assegurada pel nostre desinteressat amor a Catalunya i per l'adhesió dels entusiastes de les glories de la nostra Patria.

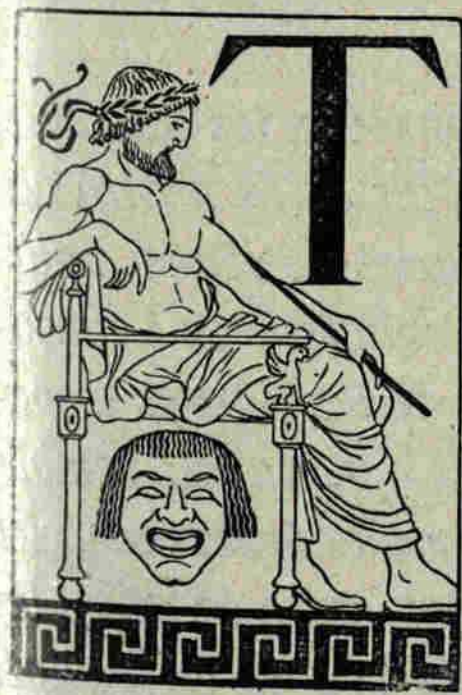
Hem dit que som joves, i aspirem a continuar redactant EL TEATRE CATALÀ, fins quan els nostres cabells se tornin blancs, amb el desitg de traspasar la Revista com a preuada herència als nostres fills.

Ja ho saben tots: que se'ns retregui el dia que les nostres afirmacions semblin petulants o imprudentes. Que no ho són, ja ho sabem nosaltres i ho anirem demostrant.

X.

L'IGLESIAS A FIGUERES

AL com estava anunciat, el passat dissabte l'Iglesias anà a Figueres a donar la seva anunciada conferència sobre «Catalunya i el seu teatre».

L'il·lustre autor de *Les garces* fou rebut a l'estació de la capital empordanesa per les principals personalitats en els camps de l'art, la política i la sociologia, per l'arcalde i l'Ajuntament, i per representants del Casino Menestral i del periòdic *Empordà Federal*, a més de distints amics seus, entre'ls quals hi havia en Pous i Pagès, que estiueja a Avinyonet.

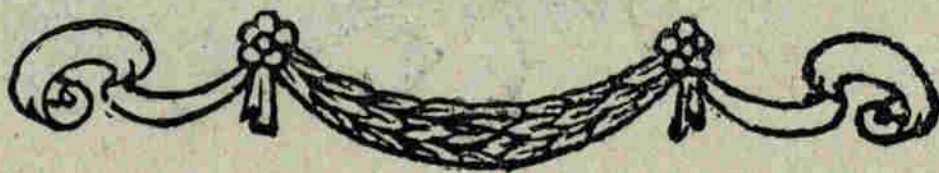
Abans de la conferència, l'Iglesias, acompanyat de la majoria dels que anaren a rebre-l a l'estació, anà a sopar a l'Hotel París, traslladant-se després al Casino Menestral, en l'espaïosa sala del qual hi havia ja nombros públic esperant-se, públic que anà engruixint-se a l'hora de començar l'acte, fins

a l'extrem que no quedà un lloc vuid ont enquibir-s'hi una persona més.

L'acte fou de gran transcendència. No anem a extractar la bella peroració de l'Iglesias perquè, per curt que fos l'extracte, ell ompliria un número de la nostra publicació. Conegudes són les condicions oratories i el fervent entusiasme per les coses del nostre teatre que té l'autor de *Foc nou*.

Diguem no més que'l públic, fent justícia al talent del conferenciant, se compenetrà amb ell amb tanta intensitat, que aplaudí entusiàsticament moltes de les seves parrafades, tributant-li al final del discurs una de les ovacions més fortes que s'han sentit a Figueres.

A l'hora de la sortida de l'express, l'Iglesias fou despedit pels mateixos que'l rebren, afegint-s'hi gran part de poble, que desitjà esser també a donar comiat a l'eminent propagandista del nostre art dramàtic.

S'ha dit, i no sé qui, ni es necessari saber-ho, que'l nostre poble, en tots els moments, ja sia en comunió d'entusiasmes com en furies de revolta, es un gran infant. I es ben cert. Es un infant tarat de totes les inconstàncies i contradiccions dels demés infants, i aixís el veiem alhora rebec i dòcil, alhora imperialista i sotmès.

Jutge suprem, decreta sobre totes les coses; Ell se fa els ídols i Ell se cuida de destruir-los, i mai arribareu a saber d'una manera certa per quin extrany encís neixen de la seva sentimentalitat les glorificacions. Algú creurà que es el Geni, qui, superior al poble, s'imposa, però no us ho confirmen aixís molts prestigis qui jeu en l'oblit. Justament esdevé lo contrari. Els genis — salvant comptades excepcions, — sempre han brillat més enllà del seu temps, i els qui en llur plenitud han assolit la glorificació popular no han passat, generalment, de mediocritats,

Aquest fenomen s'explica, tal volta, per la tradicional incultura del poble, qui, incapaç d'assaborir les grans idees, s'entrega de ple als qui, superiors an ell, saben mellor afalagar-lo...

I lo mateix estima els afalacs del polític, qui sab dir-li belles i vibrants mentides, que'ls d'una coupletista, qui sab mentir-li tots els encisos de la carn, i estima en lo mateix les temeraries habilitats d'un malabarista que'ls moments d'ingeni d'un actor o les fulgurants estrofes d'un poeta... Per això en la seva espiritualitat se morfonen els noms dels uns i els altres, i en aquesta confusió tots ells tenen un mateix valor, i els recorda, els repeteix i els admira amb una força que neix exclusivament de la suggestió del nom, lluny de tota relació amb els mèrits que han arribat a glorificar-lo.

Presidim ara mateix aquest cas amb una admirable i admirada actriu: La Xirgu. Hem dit aixís: La Xirgu, perquè es com ha devingut popular, i al dir popular volem dir que ha arribat a confondre-s entre aquells que'l poble admira.

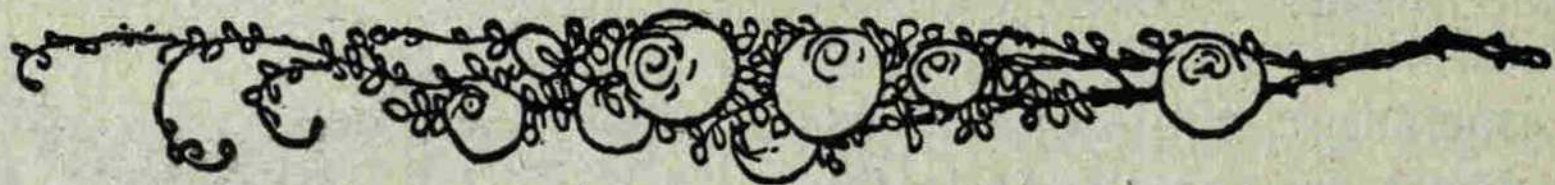
La senyora Xirgu ha sigut potser la única actriu catalana que, nascuda al caliu d'aquells duecenti admiradors intel·ligents que reconegué la Vitaliani, i passant per l'aprovació sincera de la nostra commovible burgesia, ha arribat a la multitud...

De la manera com s'ha operat el miracle no'ns ho expliquem. La senyora Xirgu té en les seves poses i en els seus plors una força suggestiva que ha conquerit molts adeptes, però es d'una complicada psicologia esbrinar quina altra força ha arribat a multiplicar aquests en tal forma que, inversament a lo que sol passar aal tres grans actrius, — hem citat l'anyorada Vitaliani — els admiradors a ultrança són els més, i sols s'aventuren a discutir el seu art els dos-cents escullits, al caliu de l'admiració dels quals va fer-se la divina actriu...

I entre'ls admiradors, una gran part desconeix tota la exquisida delícia de l'art de la Xirgu...

Aquestes consideracions ens les han suggerides les series de postals de la nostra actriu, que fan costat — aont ne vénen, naturalment — a les de les coupletistes i cançonetistes de moda i a les de les figures d'opèreta més estimades. El fet, en sí, sembla insignificant, però es de molta transcendència. Estableix una paralelilitat entre la una i les altres compresa solament si's té en compte aquella infantinitat reconeguda en el poble, dòcil, cor-près i apassionat pels afalacs, sien aquests de la índole que sien, aixís sincers com desproveits d'honradesa artística.

Ara... una aclaració. No hi ha en aquestes ratlles intenció ofensiva. Estimem com a una gloria la popularitat de la nostra actriu, i de veres voldríem veure estimats pel nostre poble tots els seus prestigis, malgrat fos entre aqueixa lamentable confusió.—PUCK

TEATRE EXTRANGER

BARCELONA

Novetats.—Amb les funcions del diumenge passat se despedí del públic d'aquest teatre la companyia d'en Sainati i la Bella Starace.

Una ovació de les més entusiàstiques coronà el treball dels excelents artistes italians, els quals se despediren dels espectadors amb belles paraules de gratitut.

Espanyol.—Dimecres i dijous devien donar dues úniques funcions en aquest teatre en Sainati i la seva esposa, amb la companyia que porten.

PARÍS

Segueix la calma. El públic se diverteix al Mari-gny i al Luna Park. Segueix el tancament de teatres i ja's fan els preparatius per la vinenta temporada.

El teatre de la Comedia Francesa ha clos la temporada de les seves funcions diurnes amb una representació gratuïta. No cal dir si fou un ple, i no de gent bullanguera que aprofita una ganga, sinó de persones conscients i entusiastes de l'art dramàtic.

Se representà primerament el *Depit amoureux*; després, el gran Mounet Sully admirà una vegada més amb el seu incomparable *Edip Rei*. La tragedia d'en Sòfocles fou escoltada amb un religiós respecte i aclamada al final.

Dos grups d'admiradors del gran tràgic, en un dels entreactes, obriren suscripcions per fer-li ofrena de flors, les quals li foren presentades per dues nenes enmitg de l'entusiasme més delirant. Basti dir que'l teló s'aixecà vintidues vegades.

* *

Entré'ls que viuen el món teatral comença a parlar-se de les obres amb que començaran les seves tasques, el vinent Setembre, els principals teatres parisencs.

La primera estrena, a la Comedia Francesa, serà la de *Bagatelle*, de Paul Hervieu.

El Vaudeville començarà amb una comedia de Sacher Guitry, a la qual seguirà una de Capus.

Al teatre Réjane s'estrenarà *Le coup de téléphone*, de Paul Gavault i Georges Berr.

La Renaissance començarà amb la represa de *Patachon*, i el Gymnase rependrà *Le retour*, de Bernstein, donant a conèixer després una obra nova de Pierre Froudaic.

LONDRES

Els ballets russos estan de moda.

En el Covent-Garden ha tingut un èxit extraordinari la companyia d'en Nijinsky, que tant bella temporada feu a París, i a l'Alhambra s'ha presentat un altre cos de ball moscovita. Es un espectacle aquest que entra de plè en els gustos del públic londinenc. I fora d'això i alguna revista de passatemps, res més de particular que pugui interessar als nostres llegidors.

BRUXELLES

L'aplaudit compositor *costumista* espanyol, en Quinito Valverde, tant estimat dels parisencs, que veuen en ell un reflecte de l'Espanya de pandereta, estrenarà ben aviat en el teatre Gaîté una obra pintoresca sobre tot, que du per títol *L'amour en Espagne*. En parlarem.

BERLIN

El comble de l'exclusivisme. Un gran nombre de personalitats alemanyes s'han dirigit al govern per a promulgui una llei prohibint la representació de *Parsifal* en altra localitat que no siga Bayreuth.

Ja es sapigut que, pròxims a cumplir trenta anys de la mort d'en Wagner, les seves obres són del domini públic, i es segur que s'espera aquest plaç per a representar *Parsifal* per tot el món, ja que els devots de la música wagneriana que han volgut delectar-se amb aqueixa obra mestra no han tingut altre medi, per a donar satisfacció a llurs desitjos, que traslladar-se a Alemanya, lo qual està a l'alcanc dels menys.

Ara cal veure si el criteri exclusivista triomfa, creant per a Bayreuth un privilegi inexplicable i que està poc d'acord amb els respectes que's mereix el mestre, que escrigué la seva música per a que tothom la sentís i no per a que servís de reclam a qualsevol Societat d'Atracció de Forasters.

ROMA

El mestre Leoncavallo, l'afortunat autor de *I Pagliaci*, acaba d'obtenir ara un nou triomf amb la seva nova opereta *Reginetta della Rosa*. No es que sigui un prodigi ni's recomani per la seva absoluta originalitat, però la música es fresca i atraienta, i està tant ben enllaçada amb el llibret, d'en Forzano, que fa que s'escolti amb gust.

MILA

Al teatre Fossatti s'ha estrenat fa poc *Tzigane*, de Giovanni i Tirrena, escrita i composta per l'estil de les operetes vieneses de moda. Ha agradat, i això, quan altra cosa no, es sempre un consol.

VENEZZIA

Una grata nova tenim que donar. La genial Duse, que fa més d'un any va decidir retirar-se del teatre, i que anà a viure en un recó ignorat de tothom, ara s'ha desdit del seu determini, pres en una crisi de neurastenia, i els seus admiradors tindran ocasió de tornar a aplaudir l'art incomparable de l'eminent actriu.

S'assegura, sense cap fonament per això, que'l proper hivern serà contractada per en Max Reinhardt, realitzant una tournée per les principals ciutats d'Europa.

EL PRIMER ACTOR DE LA COMPANYIA DEL SINDICAT I ELS PRIMERS ACTORS CATALANS ¹

L'Ajuntament de Madrid ha donat ja l'aprovació a la llista de la companyia que, presentada pel seu empresari, senyor Madrazo, té d'actuar durant la vinenta temporada d'hivern en el teatre Espanyol de la Cort.

En la mateixa, i ocupant el quart lloc entre'ls actors, hi figura el nostre Jaume Borràs. El primer lloc està ocupat per en Fuentes, a qui segueixen en Tallaví i en Puga. Per cert que en la llista hi figura també un altre actor català, en Pere [Cabrè. De manera que amb la contracta d'en Jaume Borràs, el Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans se queda sense primer actor pera la propera temporada de Teatre Català en l'Espanyol, de Barcelona.

Aquesta baixa, més de sentir en els moments actuals, vindrà a complicar la formació de la companyia del Sindicat, i en el nostre desitg. d'esser útils a l'entusiasta agrupació dels nostres autors, anem a passar una ullada per tots els actors catalans que en distintes ocasions han fet de primers actors i han dirigit companyies d'algun importància, pera veure quin d'ells, dels que estan lliures de contracta, reuneix mellors condicions pera encapçalar la llista de l'esmentada companyia.

ENRIC BORRÀS. — El més eminent dels actuals actors espanyols se troba, com saben tots els aficionats al teatre, en terres d'Amèrica conquistant llorers i guanyant pesos a dojo. Així, doncs, no es pas possible comptar amb ell.

ENRIC GIMÉNEZ. — Aquest actor, creador de tants personatges, d'una cultura tant superior i un dels més excelents directors d'Espanya, seria el més indicat pera encapçalar la llista del Sindicat, pero hi ha

l'inconvenient de que ja està contractat en el teatre Romea pera fer castellà. Queda també descomptat.

FRANCISCO A. VILLAGÓMEZ. — Un altre bon actor que també fora una garantia pera dirigir la companyia i figurar-hi com a primer actor; però ¿voldrà deixar el lloc que ocupa en l'escena castellana, ont ha fet la seva carrera, pera dedicar-se al català? Ademés, se diu que té contracta firmada pera'l teatre Eldorado. Un altre amb qui tampoc pot comptar-se.

PERE CODINA. — Aquest jove i entusiasta actor es també per terres d'Amèrica, al costat del gran Borràs, i tampoc, por lo tant, es possible comptar amb ell.

JAUME BORRÀS. — Com ja hem dit abans, està contractat en l'Espanyol, de Madrid, i sembla que està decidit a anar-hi.

MANUEL SALVAT. — Ademés de ser un actor el fort del qual es la comedia, se troba, al igual que en Borràs i en Codina, per terres d'Ultramar.

ALEXANDRE NOLLA. — Aquest actor, del qual recordem les creacions que feu dels seus papers «Nicèfor» de *Andrònica*, i «Roland», de *La reina jove*, amb tot i la seva joventut, i no sabent-li, per ara, cap altra contracta, creiem que es un dels més indicats pera ocupar el lloc de que's tracta.

FRANCISCO TRESSOLS. — Es un actor que s'ha dedicat quasi be sempre al melodrama, i representant aquest genre fa temps que corre per fòra de Catalunya, i molt temps que no l'hem vist a Barcelona, de manera que en aquesta llista, a la correguda feta, no podem judicar, de moment, de les seves actuals disposicions.

MIQUEL ROJAS. — Es més actor *barba* que altra cosa; no obstant, no cal oblidar les creacions que feu dels protagonistes de *L'endemà de bodes* i de *Via-crucis*, en la seva represa. Creiem, també, que ja està contractat per l'empresa de l'Apol.

ANTONI PIERA. — Fa temps que no ha treballat, ja que al fet de donar una fun-

¹) Sense cap mena de responsabilitat i sense que la seva publicació en aquestes columnes vulgui suposar que estiguem absolutament d'acord amb els judicis que en el present article's fan, insertem gustosament aquest treball perquè revela en el seu autor un esperit en extrem observador i un profund coneixement d'alguns dels elements que componen el nostre teatre.

ció cada quatre o cinc setmanes per fora no pot dir-se'n que's dediqui del tot a l'escena, i això fa que també de temps no l'haguem vist i no puguem judicar del seu treball actual. Es home de sòlida cultura i tracte exquisit, i això es garantia de que força dignament podria ocupar el lloc de que parlem, si ho acceptés.

FREDERIC PARRENYO. — Es un actor bo pera'l melodrama i al qui sembla que repugna fer català, amb tot i treballar sempre a Barcelona i tenir en son favor la creació que feu del personatge «Marcó», quan s'estrenà el drama d'en Guimerà *En Pólvora*.

ENRIC GUITART. — Es més actor còmic que res més, ja que sols cal recordar-li el «Calau», de la *María Rosa*, i el «Marquès», que en aquesta darrera temporada ha fet de l'obra *Miqueta i sa mare*. Dintre'ls papers dramàtics, si be no ha descompost mai cap conjunt, tampoc ha sobresortit.

AUGUST BARBOSA. — Se troba en el mateix cas d'en Guitart, amb tot i haver creat el «Manel», de *La mare*. Ademés, creiem que està contractat pera'l teatre de la Comedia, de Madrid.

CARLES CAPDEVILA. — Es un gran actor genèric, i dintre d'aquest genre arribarà a ser una primera figura, essent molt millor pera ell mateix i pera la gloria del nostre teatre que no's mogui d'aquest lloc.

LLUÍS BLANCA. — Es el millor galan jove que avui tenim, i sense voler-li regatejar cap dels mèrits que li reconeixem, creiem que per ara es millor que vagi fent galans joves.

ENRIC CASALS. — Un excelent actor, un bon barba, i també pera representar segons galans. Aquests són els papers en que més s'ha distingit.

JOAN DOMÈNECH. — Fa temps que's troba per Amèrica, dirigint la companyia en la qual hi figura l'anyorada Carme Jarque, i no sabem si han sigut gaire notables els seus avenços.

ARTUR BUXENS. — Es actor *barba*, i quasi be sols pera'l melodrama, genre al qual s'ha dedicat sempre.

FERRAN VILALLONGA. — Com l'anterior,

en lo que més s'ha distingit ha estat representant *barbes*.

ARMENGOL OLIVAR. — Dedicant-se al melodrama, fa temps que actúa per fora de Catalunya, essent també els *barbes* la seva especialitat.

ANDREU GUIXER. — Es un bon actor genèric, de quals papers no deu treure-se'l.

RAFEL MASSIP. — També es actor *barba* més que altra cosa, i ha treballat molt poc a Barcelona, exceptuant les representacions d'*Els allotjats* quan la seva estrena a Novetats.

FERRAN BOZZO. — Per més que fa temps que no ha dirigit cap companyia i que no ha actuat de primer actor, s'ha de tenir present que anys endarrera'n dirigí bastantes, i no deu oblidar-se'l en aquesta llista de tots els actuals comedians catalans que en distintes ocasions han fet de primers actors. Es un bon actor *barba*, i més encara quan aquests papers són còmics.

Aquests són els actors catalans que han dirigit companyies d'alguna importancia i que exposem a la consideració del Sindicat pera que judiqui, i trü al qui li sembli, pera posar al davant de la companyia catalana del pròxim hivern.

Creiem haver anomenat tots els actuals; si algun n'hi ha que no hi sigui, que no's dongui per ofès, puig pot ben creure que el no figurar en aquesta llista no més serà degut a un oblit involuntari.

També preguem que si n'hi ha algun que no estigui conforme amb els nostres humils judicis que tampoc se dongui per ofès, ja que, segons el nostre criteri en coses de teatre, aquestes petites biografies són lo més imparcials que podien esser i han sigut escrites sense'l més petit apassionament.

Barcelona, Juliol de 1912 ANDREU RODOREDA

Notari (Les calderes d'en Pere Botero)

Jaume (La Morta)

Pacando (L'ase de l'hortolà)

ACTORS NOTABLES

EN RAMON TOR

Pocs actors hi ha a Catalunya que, com en Ramon Tor, s'hagin preocupat de formar-se dintre un medi educatiu que'ls mostrés quelcom més que lo que s'aprèn entre bastidors.

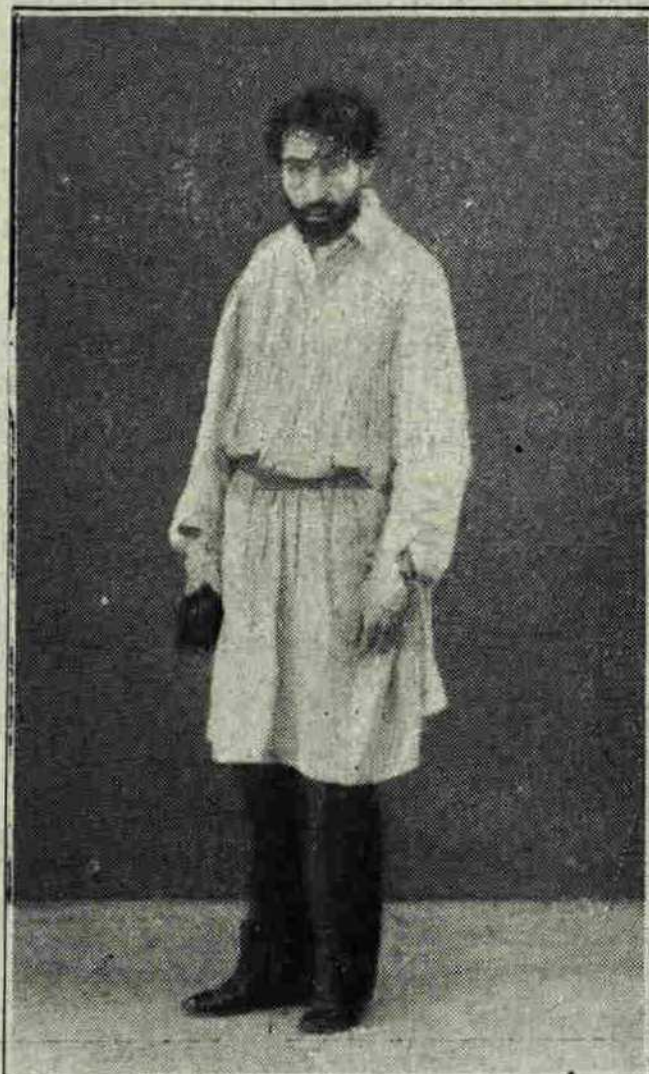
En Tor, després de començar, com la majoria dels nostres comedians, en els escenaris de les societats recreatives, desitjós de volar al costat d'un bon mestre, s'apropà a l'Adrià Gual, de qui rebé lliçons, que foren aprofitades amb la ferma voluntat d'un creient.

En el Teatre Íntim en Tor hi estrenà *Edip Rei*, *La mà de mico*, *La campana submergida*, i altres. En la memòria de tots estan aquestes creacions, que feren fixar l'atenció del públic en aquell actor començant.

Jesús de Nazareth

Fot. Amadeo

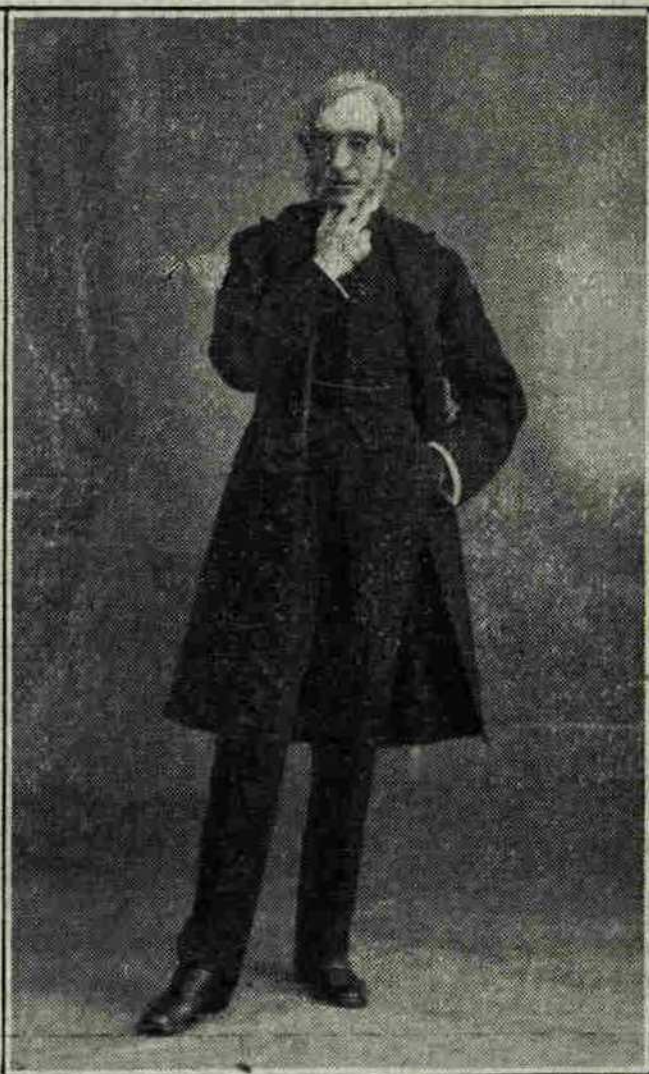
Cor delator

Fot. Cunill

Sr. Joan (El despatriat)

Fot. Manetes

Jorgan (La victoria dels filisteus)

Fots. Amadeo

L'home d'aigua (La cam)

L'intrusa) Fot. Areñas

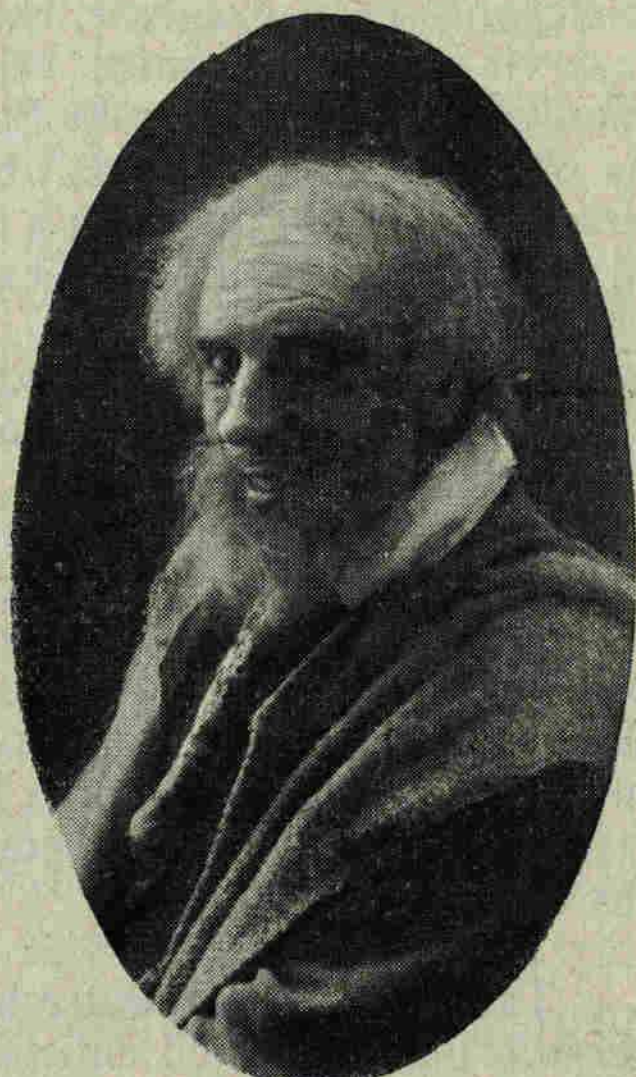
Morris (La mà de mico) Fot. Cunill

Hassèn (Mar i cel) Fots. Amadeo

Linell (Els hipòcrites)

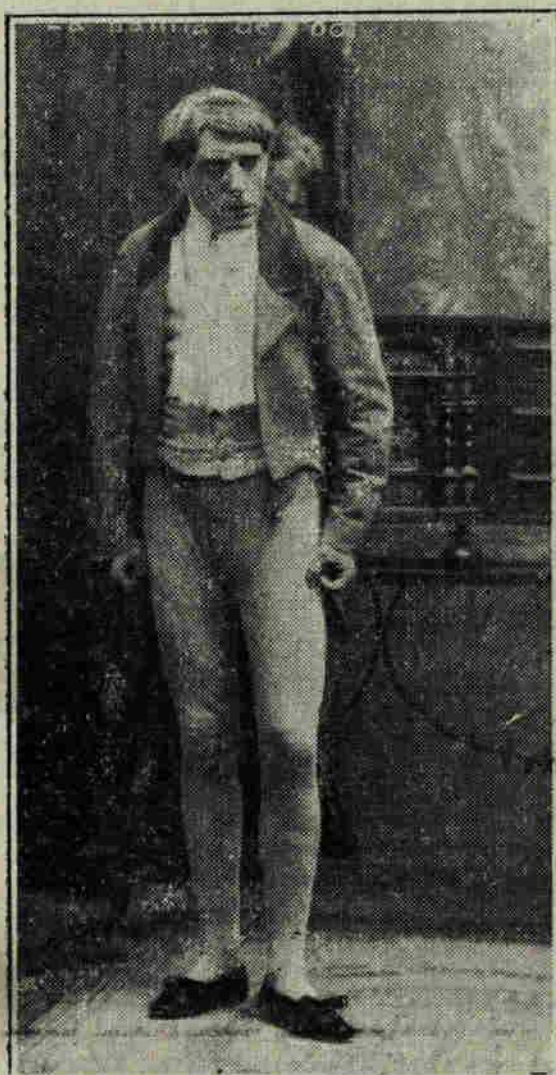

Moàs (El gran Aleix) Fot. Manetes

En 1906 ingressà en el quadro que representava a la Sala Mercè visions musicals, i en les hores de lleure ajudava a la benemèrita Associació de Lectura Catalana, en qual entitat acabà de formar-se en l'estudi de pronunciació, emissió de veu, recitat i gimnàstica general.

Després... després en Tor ja volà més amunt. Una empresa'l sollicità, i darrera d'aquesta una altra, i el jove actor anà mostrant gallardament les seves qualitats, sorprenent cada dia amb la creació de noves figures, caracteritzant-les d'un estil tant propi, que la seva popularitat anà fent-se gairebé sense cap esforç, per sí sola, pels seus passos, responent als seus mèrits.

Avui en Ramon Tor es un dels actors més estimats pel públic català, i es amb orgull que nosaltres li dediquem avui aquesta prova de la nostra admiració per sa cultura i exquisid treball.

D. Bertran La llantia de l'odi) Fot. Cunill

Johanan (Salomé)

Jordi (L'ase d'en Buridan)

Fots. Amadeo

submergida) Fot. Co

TEATRE CASTELLÀ

BARCELONA

Tívoli. — El dimecres de la setmana passada reprengué les seves tasques en aquest teatre la companyia de sarsuela i opereta dirigida pels senyors Ruilva i Ezpeita, de la qual formen part les senyoretas Baillo, Montoro i Rodríguez, qui debutà amb *La generala*, opereta dels senyors Perrín i Palacios i del mestre Vives, que constituí el plat fort de la nit inaugural.

L'èxit d'aquesta obra ha estat gros, tant en aquest teatre com al Còmic, aont s'estrenà simultaniament.

I es que l'obra, musicalment, s'ho mereix. Pera un llibre infernal l'il·lustre autor d'*Artús* ha compost una música plena de gracia i color.

Ja en el primer número, un chor d'un tractat vigorós i d'un treball d'armonia insuperable, el públic va donar-se compte que's trobava davant d'una partitura forta i equilibrada, i el feu repetir enmitg del major entusiasme. Després, a cada nou número hi seguia una ovació sorollosa. En el primer acte hi ha un chor de sportsmen que's descapdella baix el ritme d'una inspiradíssima cançó de tenor. La melodia es d'una frescor que encisa, i tant en les veus com en l'orquestra l'armonització es brillantíssima i de riques sonoritats.

També s'hagueren de repetir els couplets de l'arlequí, un número deliciosament elegant i joganer. Així mateix se destaca per la seva sobrietat de factura un número de tenor i soprán, del segon acte, que arrencà del públic grans entusiasmes per la seva originalitat en l'instrumentació. Mereix també esmentar-se, finalment, la delicadíssima cançó d'Odga, la melodia de la qual ens diu totes les desventures, tota la sentimentalitat d'aquella ànima enamorada.

L'obra, en general, es fruit d'un gran mestre d'armonia, d'un home superior en l'art d'instrumentar. Potser en aquest sentit, una part del públic vagi sortir del teatre quelcom decepcionat, perquè pensava trobar-se davant d'una d'aquestes obres de melodia fàcil, que s'enganxen desseguida a l'oid i els motius de les quals aviat se popularitzen. Es per això també que segurament *La generala* no arribarà a la popularitat de *Bohemios*, ja que aquesta obra, amb tot i el seu meritíssim treball d'instrumentació, es substancialment melòdica, més pera'l gros públic que la darrerament estrenada, ont els seus magistrals dolls d'armonia i el seu intrínsec valor orquestral ja's limita més a la comprensió dels iniciats.

De totes maneres, ja hem dit que l'obra fou

un èxit, i el mestre Vives aclamat entusiàsticament; un èxit formidable, com no s'havia registrat feia temps en aquest genre. I a fe que li convenia, perquè ja fa algunes temporades que, apart de l'escassa producció d'en Vives i en Serrano i de les operetes més o menys estrangeres, hem vist passar pels nostres teatres una serie de lamentables insubstancialitats, que, naturalment, han anat a raure desseguida al pou de l'oblit.

La senyora Rodríguez, que ja estrenà l'obra a Madrid, estigué encertada en la part de protagonista: elegant, sense exagerar, i amb bon criteri al servir-se de sa bonica veu. Elogi igual devem dedicar a la senyora Baillo per sa potencia en l'emissió dels aguts i ben ajustada al personatge per lo que toca a interpretació, i, en general, artistes i demés executants s'ho guanyaren en bona llei.

La presentació, tot lo més esplèndida que permet el bon desitg dels escenògrafs joves que pinten baratet i depressa.

Es de doldre que les empreses no pensin més en que la nostra ciutat es una de les primeres d'Europa en escenografia, i que, per afany d'estalviar, confiïn decorats que anomenen esplèndids i luxosos a pintors joves que treurien més partit i nom estudiant a la quieta que malgastant les seves aptituds pera arribar a lloc abans d'hora.

Comic. — També en aquest teatre ha obtingut *La generala* un èxit franc i entusiasta.

L'execució que la nova obra obté dels actors d'aquesta casa es força correcta, fent-se aplaudir la senyoreta Marco i el senyor García Romero, notable actor que estrenà l'obra a Madrid.

Tampoc se poden dir gaires alabances de la presentació de la nova opereta, puix peca del mateix mal que la del Tívoli.

Líric. — Ha donat unes quantes funcions en aquest teatre una companyia melodramàtica dirigida per en Graells, figurant com a primera actriu la Carme Rovira i com a primer actor l'Andreu Guixer.

Les obres representades pertanyen al repertori antic del genre, i la bona voluntat més absoluta ha presidit les interpretacions que han aconseguit.

Modern. — En aquest teatre de la barriada de Gracia hi actua una companyia de vers, dirigida pels senyors Ignasi Valero i Joaquim Huarte, de la qual formen part les primeres actrius Emilia Vega i Francisca Panadès.

Representen obres del repertori castellà modern, i darrerament han tingut un èxit ben apreciable amb *Malvaloca*, la celebrada producció dels germans Alvarez Quintero.

MADRID

Latina. — Ha començat a actuar en aquest teatre una companyia de sarsuela, dirigida pels popularíssims Julio Ruiz i Josep Ontiveros.

Per ara tot lo que han fet són obres conegudíssimes; però com que es l'únic teatre que funciona, encara el públic hi fa acte de presència, celebrant les gracies dels esmentats actors, prou coneguts del públic barceloní.

* * *

Per diferencies sorgides entre ell i l'empresa del Novedades, aont ha fet una campanya tant brillant la temporada passada, ha deixat de figurar en aquella companyia el popular actor català Miquel Lamas.

* * *

Entre'ls calendaris que's fan per la temporada vinenta hi ha el dedicat al Gran Teatro, que, segons sembla, obrirà les seves portes amb una companyia dirigida per en Francisco Alarcón.

A les seves ordes hi haurà tres primers actors més: l'Hilari Vera, en Salvador Fesser i l'Antoni Castaño.

També hi haurà en García Romero, i entre les dones hi ha els noms de Lluïsa Rodríguez, Carme Fernández, Assumpció Aguilar i una tal *Chimenti*,

que sembla que fa *varietés* i vol deixar-les pera provar fortuna com a triple còmica.

Per ara's compta amb les següents obres noves:

La alegre Polonia, opereta vienesa, arreglada per en Vives; *La veda del amor*, d'en Perrín, Palacios i Vives; *¡Si yo fuese rey!*, d'en López Monis i Serrano; *Las hijas de Venus*, d'en Fernández Palomero i Jiménez, i una revista d'en Cadenas i Valverde.

La companyia debutarà amb *El revisor*, i actuarà en el Gran Teatro fins a primers d'any, passant aleshores al teatre de la Zarzuela, si es que s'ha enllestit la seva modificació.

* * *

Telegrafen de Pamplona que a conseqüència d'un disgust entre'ls senyors Valle-Inclán i Díaz de Mendoza, la companyia Guerrero s'ha negat a representar la tragedia del primer *Voces de gesta*.

Don Ramón del Valle-Inclán donà, el dilluns, una lectura de la seva obra al teatre Gaiarre, a la qual hi assistí un públic nombrós que li tributà diverses ovacions, interrompent sovint la lectura amb mostres d'entusiasme.

La senyora Josefina Blanco, actriu de la companyia Guerrero i esposa del gran escriptor, s'ha separat d'aquella companyia.

* * *

Ha tornat de l'Argentina, després d'una brillant campanya, el notable actor Ernest Vilches, qui ha estat contractat per l'empresa Guerrero-Mendoza, a la qual aviat s'incorporarà.

□ □ □

HOMENATGE A L'IGNASI IGLESIAS

A l'hora d'entrar en màquina el número de la setmana passada reberem la següent lletra, que gustosos publiquem:

PER L'IGNASI IGLESIAS

HOMENATGE D'ENCORATJAMENT

Aquest home de cor generós i altruista que s'anomena Ignasi Iglesias se fa mereixedor, en aquests moments que exerceix el seu apostolat per nostre teatre, de quelcom que l'encoratgi, fent-li saber que al seu costat hi té tots aquells homes d'esperit entusiasta que, com ell, estimen l'ànima artista de Catalunya.

Els abaix firmats, atenint-se an aquesta idea, d'ells mateixos sortida, comptant confiadament amb l'adhesió de totes aquelles persones que ho vegin amb simpatia, se proposen portar a cap un senzill homenatge d'encoratjament, que consistirà en oferir al poeta un àlbum de firmes que a l'objecte seran sollicitades de nostres intel·lectuals i dels joves començants de totes les arts.

A comptar d'avui mateix, els firmants visitaran diferents artistes, periòdics i entitats, amb el susdit objecte. Les persones que desitgin firmar espontaniament podran fer-ho a la lli-

breria «L'Avenç» i a *Juventut Teatral*, Elisabets, 4.

Se prega als residents fora de Barcelona que vulguin contribuir-hi gestionin totes les firmes possibles pel seu compte, essent condició precisa l'anar estampades en paper de barba. Un cop omplertes les fulles s'enviaran a casa d'en A. Serrano i Victori, Girona, 97, 1.er, 1.ª, com a «papeles de negocio».

Se reculliran firmes fins al dia 15 d'Agost, procedint-se seguidament a obrir una subscripció popular pera l'enquadrernació dels plecs firmats. La quota serà única de deu cèntims.

Els iniciadors creuen trobar l'apoi a l'idea que sincerament exposen a major gloria del Teatre Català.

Barcelona, 26 de Juliol de 1912

A. Serrano i Victori

Enric Perbellini

Josep Cervelló Sadurní»

Amb entusiasme ens adherim a la noble idea de testimoniar a l'ilustre autor de *Foc nou* les simpaties que té entre'l seu poble, i an aquest objecte's reben firmes en la nostra Administració, Porta-ferrisa, 17, aont hi ha preparats els plecs corresponents facilitats pels organitzadors d'aquest homenatge.

LA SALUT D'EN MISTRAL

AQUESTS dies han corregut notícies pessimistes sobre l'estat de salut del gran cantor de Provença, la lluminosa. Alguns diaris mal informats arribaren fins a donar la nova de la mort del poeta ilustre.

Sortosament, totes aquestes manifestacions han resultat falses.

En Frederic Mistral, el gran amic de Catalunya, l'autor eminent de *Mireio* i de la *Iscla d'or*, porta robustament i amb juvenil energia els seus vuitanta dos anys. Conserva clara l'intel·ligència i no ha perdut aquell caràcter alegre i expansiu que l'ha fet tant atractiu i simpàtic a tothom.

S'entera diàriament, amb veritable fruïció, del moviment literari de tot el món, i la seva casa, lloc paradisiàc de Maillane, aont el poeta passa venturosament els dies de la seva vida, està francament oberta, com sempre, a tots els que, per devoció o amistat van a visitar a l'autor de *Calendau*.

En Mistral se preocupa de la prosperi-

tat del seu poble, al qual ha donat un monument literari d'or fi, i des de fa alguns anys ha instal·lat un Museu aont recull tots els records i proves d'afecte que durant més de mitja centuria ha rebut d'admiradors de tots els països.

Al donar amb alegria la nova del perfecte estat de salut del cantaire de la *Coupo Santo*, fem vots pera que's conservi llargs anys la seva vida, com a garantia de l'afinitat de sentiments i aspiracions de Provença i Catalunya.

□ □ □

CONCURS D'OBRES TEATRALS

ENTRE tantes coses com tenim en projecte i que aniran sortint de mica en mica, avalorant aquesta Revista, una d'elles es la celebració de concursos que estimulin als aimants de les glories de la nostra literatura teatral i que facilitin als autors joves o desconeguts el medi d'encaminar-los i de fer-los conèixer en benefici de tots: d'ells, perquè's farà justícia al seu mèrit; del públic, perquè tindrà ocasió de fruir les seves produccions; de nosaltres, per haver donat lloc a aital obra.

Aixís es que ja podem avançar la notícia de la celebració d'un **Concurs d'obres teatrals en un acte**.

En el vinent número anunciarem les condicions del **Concurs** i el jurat que ha de jutjar les produccions que's presentin.

No obstant, podem ja assegurar que's gestionarà la representació de les obres premiades, además de la seva publicació, en edició luxosa, en el folletí d'EL TEATRE CATALÀ.

EL RÈTOL DEL PRINCIPAL A CA'L DRAPPAIRE

HEM rebut un sens-fi de felicitacions al nostre article de la setmana passada, pel qual informavem al públic del fi trist i llastimós que ha tingut el rètol que fins ara ha amparat la mercaderia desacreditada que's donava al teatre Principal de la nostra ciutat.

En els cirkols literaris no s'ha parlat d'altra cosa durant una pila de dies, i fins alguns periòdics s'han fet ressò de la nostra denuncia, parlant del succés en els termes que'l mateix se mereix.

La Vanguardia del diumenge insertà l'article següent:

«COTIDIANAS

«¡Válgame Dios, lo que somos!»

Arrinconado como trasto viejo que ya para nada sirve, allá en cierto solar de la calle de Muntaner lo he visto; brilló en algún tiempo, llamó entonces la atención de todos, iluminó un buen trozo de las Ramblas sirviendo de llamativo anuncio, y hoy, inútil ya, sin objeto alguno después de haber prestado grandes servicios, la ingratitud de los hombres lo arroja con desprecio a un rincón y se dispone acaso a venderlo al primer trapero que pase por allí.

Lo recordáis todos, seguramente, porque tiempo atrás se exhibía, triunfal y majestuoso, abarcando toda la longitud de los balcones del teatro Principal y ostentando con orgullo, en llamativo anuncio formado por eléctricas luces de colores, su letrero: «Teatre Català». Es el mismo letrero, el mismo anuncio, con su escudo y sus adornos, el que yo he visto, no ya limpio y brillante, no iluminado y pomposo como entonces, sino oculto a las miradas del mundo, polvoriento, sucio y deteriorado, en un rincón de cierto solar que existe en la calle de Muntaner.

Allí parece haberse refugiado, avergonzado y triste. El teatro catalán, que él anunciaba, ¿dónde se refugió? ¿en qué abismo yace? ¿no habrá un hombre generoso que le tienda la mano y lo levante, para volverlo al campo de sus glorias? ¿no habrá un público artista que le proteja?

Cuando yo vi la suerte que ha cabido al vistoso anuncio tuve una impresión desagradable, porque es algo así como un símbolo. Muchos hombres que hoy brillan, que desli-

zan su vida entre el lujo, las pompas, el esplendor, la gloria, la riqueza, ¿acabarán también en un rincón? ¿pasarán sus últimos días en un hospital o en un asilo, esperando el momento en que se los lleve la fosa común, que es el trapero a quien suele venderlos la ingratitud de los hombres?

¡Quién sabe! Casos se han dado que demuestran no haber mucha diferencia en el fin que aguarda a los hombres pomposos y a los pomposos anuncios. — CAROLÍN »

* * *

El Poble Català del dimars reproduí el nostre article, i *El Intransigente*, del mateix dia, també ho comentava en una de les seves seccions.

Com a resum d'aquesta qüestió, hem de donar als llegidors la noticia de que'l rètol del teatre Principal ja no's troba al lloc aont nosaltres, i amb nosaltres molts altres barcelonins, el vegerem.

L'indignitat ha estat, en part, esmenada retirant de la vergonya pública lo que fou reclam del Teatre Català. Es clar que s'haurà tret de davant dels ulls dels vianants pera entafurar-lo entre trastos vells en un recó de magatzem, però molt hem conseguit ja fent que s'acabessin les burles i els comentaris que, al veure'l com estava, feien de les coses catalanes els enemics de la nostra terra.

La lliçó, doncs, ha aprofitat. Hem complert amb el nostre dever.

□ □ □

HOMENATGE A L'ISCLE SOLER

DIUMENGE passat la Redacció d'aquesta Revista anà a Terrassa a visitar a don Iscle Soler. Les emocions sentides aquell dia, que fou pera nosaltres de joia, queden vivents en l'original destinat al número d'homenatge que preparem al més gran dels nostres actors.

Vagi an aquí no més l'expressió més sincera del nostre reconeixement pera'ls amics de Terrassa que tingueren pera'ls qui fem EL TEATRE CATALÀ les més vives atencions.

* * *

Contra'l nostre desitg, no podem encara precisar la data de sortida de l'esmentat número d'homenatge al príncep dels actors catalans.

Per avui, no podem fer més que afegir uns altres noms estimables a la llista dels que hi col·laboraran: Diego Ruíz, Josep M.ª de Sucre, Alexandre Nolla...

Tota la vida artística del senyor Soler serà presentada gràficament per la col·lecció complerta de les fotografies notables, mestres, d'en Rafel Areñas, qui cada dia sorprèn més amb les meravelles del seu art.

TEATRE CATALÀ

SOCIETATS PARTICULARS

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE II. — El diumenge passat, darrera funció de la temporada, se representà *La bona gent*, baix la direcció d'en Boquet, qui no estigué del tot encaixat en el paper de que s'havia fet càrrec. Molt be en Garrigó, i notables en Farrerons, en Valls i en Fàbregas, així com la senyoreta Duran.

Per fi de festa's posà en escena *Mirar per casa*, distingint-s'hi els senyors Boquet i Güiu i les senyoretes Duran i Buxadós.

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE III. — Diumenge tingué lloc l'anunciada funció en honor dels mestres Frederic Sóler, Camprodon i E. Vidal i Valenciano amb les obres *Cura de moro*, *La teta gallinaire* i *Tal hi va qui no s'ho creu*.

L'interpretació de la primera anà molt arrodonida; en les altres dues s'hi notà manca d'ensaigs.

Amb tot fou digne d'aplaudiment el treball dels senyors Ventura, Viñas i la senyoreta Escriu, qui esgué deliciosa.

El jove escriptor Rossendo Llurba, abans de donar començ a la funció, llegí un hermós treball fent una apologia del Teatre Català, enlairant la tasca dels seus fundadors.

CATALUNYA NOVA. — Dijous a la vetlla celebrà son benefici en aquesta entitat, amb la comèdia *Aucells de pas*, el jove aficionat en Camil Alonso, qui, per dedicar-se a l'escenografia, se veu precisat a deixar de formar part del quadro d'aquesta entitat.

L'obra fou molt ben presentada, car el beneficiat pintà tres decoracions noves que foren, amb tota justícia, premiades amb forts aplaudiments per la concurrència que omplenava la sala, essent també molt aplaudits els senyors Mallorquí, David, Muné, Terres, el beneficiat i els germans Brunet i altres.

La senyoreta Guardia, molt acertada; no aixís la senyoreta Cervera, que no sabia el paper, sobre tot al tercer acte.

CENTRE RADICAL. — *A la vora del mar*, *La pau a casa* (estrena) i *Els mals esperits* foren les obres representades la vetlla del diumenge.

Totes obtingueren una interpretació feliç per part dels senyors Pijoan, Fonjusa, Sanchis, Vallvè, Valero i Palacios, i de la senyoreta Abrozini, qui en alguns moments estigué acertadíssima i captivadora, donant gran relleu a sos papers.

La pau a casa, original del senyor Enric Aguado, es igual, fins sembla tallat del mateix patró, que'l conegut diàleg d'en Pous i Pagès *El tribunal de les aigües*. Desenrotllo, diàleg, tot, en fi, s'assembla, com una gota d'aigua a una altra gota, a l'obra de l'autor de *L'endemà de bodes*, lo qual es coincidència.

JOVENTUT AUTONOMISTA CATALANA. — El diumenge passat tingué lloc l'estrena de dues obres del senyor Cervelló Sadurní. De la primera, *Vesprada de tardor*, cal esmentar, en honor del seu

autor, que l'interpretació que hi donà el quadro dramàtic no era precisament la que l'obreta's mereixia. Ens abstindrem, doncs, de detallar res més, encara que no podem menys de dir que *Vesprada de tardor* es un quadret senzill, però escrit correctament. De la segona de les obretes, o sia la que porta per títol

De montanya, totelogi que'n fessim, considerant, naturalment, l'autor com a novell en l'art d'escriure pera'l teatre, creiem resultaria pàlid davant de les belleses que enclou tota l'obra. Són tres quadros plens de poesia i a l'ensens d'amarga realitat. L'autor ha sabut combinar les escenes admirablement, i tots els tipus estan dibuixats del natural.

L'interpretació molt millor que en la primera; hi ha que posar en primer lloc les senyoretes Virgili (A. i R.), la darrera, per cert, encaixadíssima; la senyoreta Jordà, discreta; la senyoreta Torras, bona voluntat i bastant d'acert; dels joves, el senyor Forga, be; els senyors Comas i Gironès lluint la seva vis còmica, i ajudant al conjunt amb força entusiasme els senyors Vera, Llassat (T.) Zanuy, Esplugas i Clapera.

Unes ilustracions musicals del mestre senyor Bonet, força agradables, ajudaren notablement a l'èxit que obtingué *De montanya*. L'aprofitat jove senyor Batlle pintà exprofés una magnífica decoració, que fou molt aplaudida. El públic demanà els autors.

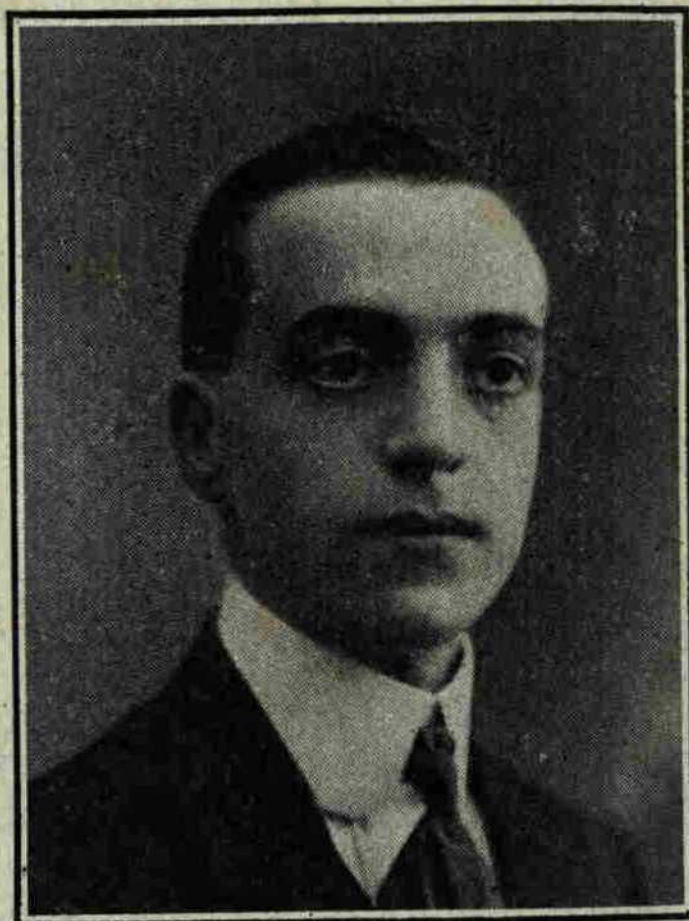
Gracia

CINE TRILLA. — Darrerament, la companyia de sarsuela i opereta que dirigeixen els senyors Marieges, Corberó i Alguero, alternant amb obres d'aquell genre, ha reproduït la bonica comèdia catalana *Lo que no vulguis per tu...*, que ha celebrat molt la concurrència. Ens plau que'ls artistes catalans se recordin alguna vegada del nostre teatre.

Poblet

CENTRE REPUBLICA RADICAL. — El passat dissabte, una companyia que dirigeix un tal Bordoy, va donar en aquesta casa una representació del drama en tres actes d'en Guimerà *En Pólvora*.

Cap dels que hi prengueren part, a més del citat

Antoni Clapera

director, tregueren el partit necessari de llur paper pera interessar ni un sol moment l'escaç públic, qui reia continuament.

Per fi de festa, *Un joc nou*, amb lluïment per part del jove senyor Herrera.

Poble Sec

ATENEU REPUBLICA RADICAL. — El diumenge passat se representaren *Juventut i Viatge de bodes*, obtenint una bona interpretació per part de tots els que hi prengueren part.

Sant Martí (Clot)

ATENEU DE SANT LLUIS GONÇAGA. — La festa prop-passada fou la designada pera celebrar oficialment l'inauguració del espaiós local ont s'ha instalat aquesta creixent entitat. Una multitud enorme omplia tota la sala fins als passadissos.

En la primera part se llegiren poesies catalanes, s'executaren en el piano diverses composicions i's cantaren escullides cançonetes.

En la segona part, que anava a càrrec de l'orfeó «Escola Choral Martinenca», se cantaren amb molt acert i bon gust, obres d'en Rameau, Mendelsshon, Gelabert, Dalcroze, Lambert, Morera, etc., podent-se observar la rapidesa amb que progressa aquesta institució musical.

El local estava xamosament engalanat, destacant-s'hi moltes banderes barrades.

FOMENT MARTINENC. — El darrer diumenge tingué lloc una funció teatral per una companyia que s'ha constituït recentment i que debutà amb un drama castellà i l'antic juguet *Un cop de cap*, que s'executà regularment per la senyora Arasa, i senyors Canaldà, Cuixart i Castells.

FRATERNITAT REPUBLICANA INSTRUCTIVA. — El dia 28, a la tarda's verificà un concert per l'«Agrupació Choral de la Casa del Poble», amb la respectiva «Secció Infantil», i amb la cooperació del chor d'aquesta entitat i s'entonaren, amb distinció i afinament, diferents composicions musicals catalanes dels mestres Clavé, Millet, Molera, Beethoven, Narcisa Freixa, Serracant, Schubert, Castells, Thomas, Morera i Mozart.

Els felicitem per l'entusiasme que ambduques agrupacions, eminentment obreres, han posat en propagar pràcticament l'obra d'en Clavé, el músic del poble.

DE FORA

Arenys de Mar

ATENEU ARENYENC. — En la vetlla del passat dijous, dia 25, l'aplaudida companyia Blanca-Llorente, que actúa en aquest teatre, va posar en escena el drama tràgic d'en Guimerà *La filla del mar*, corrent a càrrec de la senyora Llorente el paper d'«Agata», en el qual feu un treball acabadíssim. Els senyors Blanca i Bozzo, molt be; els demés secundaren mitjanament.

Pera fi de festa, *Dol d'alivio*, d'en Rusiñol, que agradà força a la concurrència, que per cert era molt nombrosa.

Castellar del Vallés

CENTRE CASTELLARENC. — El dia de Sant Jaume el grupo «Esbart Teatral», que dirigeix l'aficionat Sebastià Sellent, representà *El lliri d'aigua* i *El bon lladre*.

L'execució fou immillorable per part de la senyora Baró (E.), senyoreta Vallbé i nena Forest, i els senyors Sellent, Benasco, Vall i Girbau. A més d'alguns dels aludits, en la peça s'hi lluï el senyor Carné.

Mataró

EUTERPE. — Vetllada solemne fou la del dissabte passat, primer dia de la festa major de Mataró, en aquest teatre. S'estrenà l'obra del gran dramaturg Ignasi Iglesias *Flors de cingle*, posada en escena pel senyor Blanca amb força cura i discreció.

L'obra obtingué un èxit immens, per la seva bondat i pel treball excelent dels seus intèrprets, senyores Morera, Llorente, Ferrer, Cotó, Ortiz i Pujol, i senyors Blanca, Massip, Rovira, Cirera i Martori. El senyor Forquet fou també aplaudidíssim recitant el proemi de l'obra.

L'Orfeó Mataroní estigué encarregat dels chors, cantant els solos els senyors Agell i Domènec, tenor i baríton respectivament.

La part de fluiol estava encomanada a un professor de l'orquestra Vidal, i acompanyaren els orfeonistes els mestres Mossèn Moler, director de l'Orfeó, i Agustí Coll, director de la banda municipal d'aquesta ciutat.

Com a digne coronament de la festa fou representat el sànet de l'immortal Vilanova *Qui... compra maduixes!*, en l'execució del qual hi feren filigranes les senyores Ferrer, Morera, Xifreu, Pujol, Cotó, Ortiz i Rosell, i els senyors Martí, Torres, Bozzo, Furquet, Cirera, Rovira i nen Ortiz.

— L'endemà a la tarda fou representat per la mateixa companyia el drama *La vida pel czar*, interpretat amb la mateixa distinció que les vegades anteriors.

I a la nit *La pecadora*, de gran lluïment pera la senyora Llorente, qui fa una creació de la protagonista. La secunden admirablement les senyores Morera, Ferrer, Cotó, Xifren, Ortiz i Pujol, la nena Cunill i els senyors Blanca, Massip, Rovira, Bozzo, Forquet, Torres, Cervera i Martori.

La funció acabà amb la comedia *Mirallets pera caçar aloses*, que distraigué força la concurrència.

— El dilluns, darrer dia de les festes, se repetí *El detective Sherlock Holmes*, obtenint la bona interpretació de costum.

CENTRE R. F. RADICAL. — El primer dia de les festes se donà en aquesta societat una lluida funció a benefici dels aficionats de la casa, que dirigeix el jove Tomás Ribas i Julià, els quals estrenaren, amb la cooperació de la senyoreta Milà, dues obres, originals de l'esmentat senyor Ribas, titulades *El mestre d'aixa*, drama de costums marineres, i *La filla del doctor*, obra còmica, les quals foren ben rebudes, cridant-se a l'autor enmitg d'entusiàstics aplaudiments.

Reus

SOCIETAT «LA PALMA». — El passat diumenge's representà la comedia *Gent d'ara*.

En l'execució no estigueren molt feliços els aficionats d'aquesta societat, notant-se, sobre tot, bastants defectes en les escenes de conjunt.

No obstant, agradaren els senyors Benet, Riba i senyoreta Basseda en els papers de «senyor Josep», «don Ignasi» i «donya Mercedes», respectivament.

Després se representà el quadro de costums, d'en R. Ramon i Vidales, *El carro del vi*. En aquesta obra estigueren ja més encaixats, sobre tot els senyors Sans, Benet i Riba.

Ens diuen que'l notable aficionat senyor Sans deixa de pertanyer an aquest grupo, de lo qual ens

dolem de veres, puix que era un dels seus millors elements.

Pera diumenge tenen anunciada *La verge boja*.

Sabadell

SOCIETAT «COLON». — La vetlla del dia 21 va representar-se la comedia en tres actes *El misteriós Jimmy Samson*, que, segons diuen, va sortir arrodonida; en be d'aquets aficionats que la representaren lo millor que podem fer es dir que'ns ho creiem.

LLIGA REGIONALISTA. — En l'elegant teatre d'aquesta societat, la distingida Secció dramàtica, va representar el dia 25, la popular comedia *Don Gonzalo o l'orgull del gec*, que sortí molt ben interpretada per part de tots, distingint-s'hi en primer lloc la senyoreta Pinet i el senyor Sallent.

Sarrià

INSTITUT DE SANT JOSEP. — El dia 28 a la tarda, tingué lloc en dit teatre una funció castellana, després de la qual se representà la divertida comedia *La fantasma de Sant Telm*, que tingué una arrodonida interpretació per part de tots.

CENTRE SARRIANÉS. — El mateix diumenge al vespre's representà *Un manresà de l'any vuit*, per la novella companyia de dit Centre, que tant encertadament dirigeix el consoci senyor Pere Salvat, en el qual, després de molta paciència, ha pogut presentar aquesta obra de l'immortal Feliu i Co-

dina. Se lluí en son comès la senyora Panadès, senyors Salvat, Folgars, Fàbregues i Vilà (S.), secundant-los amb molt d'acert els senyors Bru, Busquets i Agut. En Bosch, en el «Duportier», massa moviments; en Domènech, en el «Lluch», feia una por massa plorosa, i an en Roca li recomanem alci més els peus al entrar en una casa.

Antes que'l susdit drama's representà la joguina d'en C. Gumà *Ensenyança superior*, en la qual feren les delícies del públic el senyor Vilà (J.), jugant molt be el paper de «Tòfol», la senyora Panadès i els senyors Fàbregas, Vilà (S.) i Domènech.

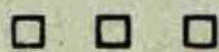
EXTRANGER

REPÚBLICA ARGENTINA

Buenos Aires

CASAL CATALÀ (AGRUPACIÓ D'ART ESCÈNIC). — Organitzada per aquesta benemèrita agrupació, se celebrà una extraordinària vetllada teatral el dia 29 de Juny, festivitat de Sant Pere, la qual tingué lloc en el magnífic teatre del Centre Català, galantment cedit per la Comisió Directiva d'aquesta entitat. Se posà en escena l'hermós drama en tres actes, de l'eximi Guimerà, *La festa del blat*, baix la direcció del senyor Arderius, prenent-hi part les senyores Palacios, Bedós i Miralles i els senyors Sagalà Pons, Vall, Tassi i Biosca, els quals, en conjunt, anaren mitjanament en l'execució.

Per fi de festa se representà la joguina d'en Puiggarí *Permeti-m*.

NOTICIES

EN Sainati es, decididament, un bon amic de les coses de Catalunya.

Malgrat el ressentiment que pugui tenir amb la gent catalana, que no assistí com devia a les representacions que donà d'obres d'autors nostres, ell no's venja, i, entusiasta i decidit, se n'endú una altra producció de casa: *La pobre Berta*, del nostre insigne amic Adrià Gual, que estrenarà a Palermo el mes d'Octubre vinent.

An en Gual l'enhorabona i an en Sainati les més efusives mercès.

TAMBÉ això de la pantomima es interessant, i més quan els mímics són catalans que han sabut brillar amb el seu art en escenaris estrangers.

Ara tenim novament entre nosaltres, després de molts anys d'esser fòra, l'Adams, l'«Enriquet» Adams, tant popular a Barcelona quinze o vint anys enrera.

Llegint els cartells del teatre Soriano, aont

actúa, hem trobat en els noms dels actors que l'acompanyen una barreja de català i francès graciosa i convincent.

Això vol dir que no es l'Adams sol el català d'aquesta troupe.

Que'l retorn a la seva patria els sigui plàcid i joiós com una pantomima suau, amorosa i discreta.

PRÒXIMAMENT arribarà a Barcelona, pera donar deu funcions en el teatre Novetats, el cèlebre còmic Max Linder, tant popular per les seves exhibicions cinematogràfiques. Donarà a conèixer una serie de vaudevilles i espectacles nous, en companyia de Mlle. Mado Minty, estrella del Marigny Theatre, de París, avui una de les més admirades del món elegant per la seva extraordinària bellesa i riquesa de presentació. Amb ells vindrà la Napiekowska, la primera ballarina de l'Opera de París, Mlle. Vandevé Delsus i Mlle. Henriette Leblind, creadora de moltes cançons actualment de moda.

**: Modes de
J. Martell
i M. Grau**

Bruc, 56, 2.ª, 2.^a

: Barcelona :

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

Entrega als seus subscriptors, cada se-
mestre, tres obres bellament editades,
:: de 300 planes ::

□ □

QUOTA MÍNIMA SEMESTRAL
: **5 PESSETES** :

□ □

OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912

Estudis de Literatura Catalana, per
Manuel de Montoliu, pròleg de Miquel
S. Oliver.

Origen del Coneixement, pel doctor
R. Turró.

Historia contemporania dels moviments
nacionalistes, per A. Rovira y Virgili,
pròleg d'en Pere Corominas.

FOTOGRAFAT

CASA
FUNDADA
EN L'ANY
1876

PRIMERA
D'ESPANYA

A. JOARIZTI · ^s/_c
CONSELL DE CENT 289
BARCELONA

Papers pintats

:: pera habitacions ::

: GLACIER :

pera cristalls

i decoracions

: de vidres :

E. Bertrán

: Cardenal

Casañas, 11

Barcelona

J. MANETES

Fotògraf d'EL TEATRE CATALÀ

TREBALLS DE TOTA MENA

Ronda de Sant Antoni, núm. 46

EL TEATRE CATALÀ

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

: EXTENSA INFORMACIÓ GRÀFICA I LITERARIA DE L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA :
TEATRE CASTELLÀ : TEATRE EXTRANGER

20 PÀGINES DE TEXT

DE LES PRIMERES FIRMES DE CATALUNYA

32 PÀGINES DE FOLLETÍ

DE LES OBRES TEATRALS DE MÉS EXIT

PRESENTACIÓ ESPLÈNDIDA

PAPER COUXÉ :: NOMBROSOS GRAVATS :: TIRATGE EXCELENT

EL TEATRE CATALÀ es la millor revista que a Catalunya s'ha publicat dintre'l seu caràcter i condicions econòmiques

SURT ELS DISSABTES

Número corrent: 20 cèntims - Número atrassat: 40 - Atrassat sense folletins: 25

Suscripció: Espanya, 3 pessetes trimestre - Extranjer, 9 francs semestre

Administració: PORTA-FERRIÇA, 17, LLIBRERÍA ■ BARCELONA